

Krisztus keresztje és Isten igazságossága

Sok mai ember gondolatvilágában az igazságosság és az irgalom Isten lényének két ellentmondásos vonása. Véleményük szerint egyfelől Isten igazságossága megkívánja a bűn büntetését, másfelől Isten irgalmas és meg akar bocsátani, ezért el akarja kerülni a bűnös megbüntetését. Ez a megközelítés – ami szerint Isten igazságossága és irgalma ellentétben állnának egymással – sokak elképzelését alakította a megváltásról. Ebben az írásunkban azt magyarázzuk el, hogy Istenben nincs ilyen ellentét, és Jézus nem azért jött, hogy ezt a nem létező ellentétet feloldja. Jézus emberként megszületett, engedelmes életet élt, meghalt majd feltámadt, hogy tökéletes közbenjáró legyen Isten és ember között. Azért jött, hogy felkínálja az Atyával és az önmagával való kapcsolatot – egy olyan kapcsolatot, amelynek pecsétje az örök élet. **Az „igazságosság” és „igazság” bibliai fogalmait egy kapcsolat összefüggésében kell értelmezni nem pedig egy betöltendő, személytelen, jogi alapelveként.**

Tartalom

- 1 Isten igazságossága, hűsége és jósága
  - 1.1 Isten igazságossága népe iránt
  - 1.2 Isten igazságossága az egyes ószövetségi emberek iránt
  - 1.3 Isten igazságossága az Újszövetségben
- 2 Ki nyerhet megbocsátást?
- 3 Elhagyta-e Isten Jézust?
  - 3.1 Az utolsó szavak a kereszten
  - 3.2 Bűneinket hordozta
  - 3.3 Miért szenvedett Jézus?
- 4 Igaznak tekint, vagy igazzá tesz minket Isten?
- 5 Összegzés

⚓ 1 Isten igazságossága, hűsége és jósága

Az emberek Isten igazságosságát gyakran elfogulatlan és részrehajlás nélküli ítéleteihez társítják. Isten igazságosságának ez a szempontja valóban kifejezésre jut az alábbi és más hasonló bibliai részekben:

És porba hajtatik a közember, és megaláztatik a főember, és a nagyok szemei megaláztatnak. És felmagasztaltatik a seregeknek Ura az ítéletben, s a szent Isten megszenteli magát igazságban (héber: *cödáqáh*). (Ézsaiás 5:15–16, Károli Gáspár fordítás)

E tudatlanságnak idejét azért elnézvé az Isten, mostan parancsolja az embereknek, mindenkinek mindenütt, hogy megtérjenek: Mivelhogy rendelt egy napot, melyen megítéli majd a föld kerekességét igazságban (görög: *dikaioszüné*) egy férfiú által, kit arra rendelt; bizonyosságot tévén mindenkinek, az által, hogy feltámasztá őt halottaiból. (Apostolok cselekedetei 17:30–31, Károli Gáspár fordítás)

A fenti bibliai idézetekben szereplő **héber cödáqáh**, illetve az ennek megfelelő görög *dikaioszüné* szó jelentése azonban **nem korlátozódik csupán az elfogulatlan és részrehajlás nélküli ítéletre**. Ez nem meglepő, hogyha Isten lényének gazdagságából indulunk ki. Amikor Isten igazságosságát szeretnénk

megérteni, nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy Ő szeretet (1 János levél 4:16). Mivel pedig Isten lényében nincs ellentmondás, **így igazságosságát** [1] nem választhatjuk el és **nem állíthatjuk szembe** irgalmasságával, hűségével, jóságával, kegyelmével, megbocsátásával, vagyis **mindazzal, amit az Ő szeretete magában foglal**.

Az előbbi fogalmak a bibliai időkben élt zsidók számára sem álltak egymással ellentétben. Nyelvükben, **a héberben az „igazságosság” szó széleskörű jelentéssel bírt**, és Isten emberekkel, illetve az emberek egymással való kapcsolatának különféle szempontjait fejezte ki. Ebben az összefüggésben említésre méltó az a tény, hogy amikor a zsidók lefordították a héber Ószövetséget görög nyelvre – amit *Szeptuagintaként* ismerünk –, a fordítók az „igazságosság” héber szavát (*cödáqáh*) többnyire az „igazság” (*dikaioszüné*) görög szóval adták vissza, de alkalmanként fordították „irgalom”-ként [2] is. Néhány más helyen a héber „kegyelem” szót (*kheszed*) is a görög *dikaioszünével* (igazságosság, igazság) adták vissza. [3]] Mindezt szabadon tették, mivel az igazságosságot, kegyelmet és irgalmat nem tekintették egymásnak ellentmondónak. [4]

Azt, hogy milyen módon kapcsolódik Isten igazságossága, igazsága, illetve igaz volta [5] a segítségéhez, hűségéhez, jóságához, sőt irgalmához – amelyeket a fent említett héber szó mind magában foglal –, a továbbiakban számos bibliai példán keresztül szeretnénk bemutatni.

Vizsgáljunk meg egy ószövetségi igaz ember életéből vett helyzetet:

Ezután Dávid is fölkelt, kiment a barlangból, és így kiáltott Saul után: Uram király! Saul hátratekintett, Dávid arccal a földre hajolt, és leborult előtte. Akkor ezt mondta Dávid Saulnak: Miért hallgatsz az olyan emberek szavára, akik azt mondják, hogy Dávid a vesztedre tör?! Hiszen most a saját szemeddel láthattad, hogy kezembe adott az Úr a barlangban. Mondták is, hogy öljelek meg, de én megszántalak, és ezt mondtam: Nem emelek kezét az én uramra, mert az Úr fölkentje ő [...] Amikor befejezte Dávid Saulhoz intézett szavait, megkérdezte Saul: A te hangod ez, Dávid fiam? És Saul hangosan sírni kezdett. Azután ezt mondta Dávidnak: Te igazabb (*Károli Gáspár fordítás: „igazságosabb”*) vagy nálam, mert te jól bántál velem, bár én rosszul bántam veled. (1 Sámuel 24:9-11.17-18)

Saul király – féltékenységtől hajtva – a pusztába űzte Dávidot. Ezen az útján Saul egy barlangba ment, hogy „a szükségét végezze”. Nem tudta, hogy Dávid éppen abban a barlangban rejtőzött el. A helyzet vissza nem térő lehetőséget nyújtott Dávidnak, hogy megszabaduljon legfőbb ellenségétől és igazságosan megfizessen neki. Dávidot az emberei cselekvésre sarkallták: „*Akkor ezt mondták az emberek Dávidnak: «Nézd, ez az a nap, amelyről azt mondta neked az Úr, hogy kezédbe adja ellenségedet. Tégy vele, amit jónak látsz!» Erre fölkelt Dávid, és lopva levágta Saul köpenyének a sarkát.*” (1 Sámuel 24:5) Dávid igaz módon cselekedett, de nem az igazságos büntetés értelmében. „*Szíve megindult*” (6. vers) és nem akarta bántani Sault. Irgalmas volt vele, és nyilvánvalóvá tette számára, hogy a legjobbat akarja neki, még ha Saul nem is érdemelte azt meg. Dávid irgalmát látva Saul igazabbnak ismerte el őt. Ha az istenfélő Dávidban nem szült ellentétet, hogy Saul igazságos megbüntetése helyett könyörüljön rajta, akkor mennyivel kevésbé jelent ellentmondást saját igazságossága Isten, az irgalmasság Atyja [6] számára, hogy megbocsátó legyen az erre méltatlanok iránt!

✚ 1.1 Isten igazságossága népe iránt

A zsidó történelem egyik legkétségbeejtőbb időszakában Dániel ekképpen imádkozik népéért:

Szégyenkeznünk kell, Uram, nekünk, királyainknak, vezéreinknek és elődeinknek, mert vétkeztünk ellened. A mi Urunk, Istenünk irgalmas és megbocsát. De mi ellene lázadtunk [...] Ezért az Úrnak gondja volt arra, hogy elhozza ránk a veszedelmet. Mert Istenünk, az Úr, bármit cselekszik is, igaz (*más fordításokban: „igazságos”*) [7], csak mi nem hallgattunk szavára. (*Dániel 9:8-9.14*)

...majd így folytatja:

[...] vétkeztünk, gonoszul cselekedtünk! Uram, a te igazságod teljessége szerint forduljon el, kérlek, a te haragod és búsulásod a te városodtól, Jeruzsálemtől, a te szentséges hegyedtől, mert a mi bűneinkért és a mi atyáink hamisságaiért gyalázatára van Jeruzsálem és a te néped mindeneknek mi körülünk. (*Dániel 9:15-16, Károli Gáspár fordítás*)

Az aláhúzott helyeken, a héber szövegben mind a 14., mind a 16. versben ugyanaz a szó szerepel, amelyet a magyar fordítások váltakozva „igazság”-ként, illetve „igazságosság”-ként adnak vissza. A 14. vers Isten igazságos ítéletéről szól, míg a 16. versben **Dániel - Isten népe iránti hűségében bízva - irgalomért imádkozott Isten igazságára, azaz igaz voltára hivatkozva**. Ennek magyarázata, hogy Isten igazsága az Ószövetségben nem korlátozódott a részrehajlás nélküli ítéletre, hanem Isten hűségét fejezte ki szövetsége és ígéretei iránt, amely még nyilvánvalóbban mutatkozik meg, amikor Isten hű marad népe hűtlensége ellenére is. Megbocsátott nekik és betöltötte ígéreteit annak ellenére, hogy népe elpártolt tőle.

Egy másik helyen Isten ezt mondja:

Hallgassatok rám, konok szívűek, akik messze vagytok az igazságtól. Közel van igazságom, nincs már messze, szabadításom nem késik. A Sionon szabadulást szerzek ékességemnek, Izráelnek. (*Ézsaiás 46:12-13*)

A zsidókat Isten konok szívűeknek és az *igaz élettől* messze levőknek nevezi. Nem méltók Isten megbocsátására. Ő azonban hűségéből és szeretetéből kifolyólag mégis szabadulást szerzett nekik. Ebben az igében Isten igazsága szabadítására, nem pedig az ítéletre vonatkozik.

A fenti, és még sok egyéb igéből is láthatjuk, hogy a zsidók számára Isten igazságossága egyáltalán nem állt ellentétben kegyelmével és megbocsátásával, hanem **éppen azáltal, hogy megkegyelmez, Isten megerősíti igazságosságát, mert** az emberek hűtlensége ellenére **hűségesnek bizonyul**. [8]

Amikor Isten szövetséget kötött népével, megígérte, hogy velük lesz, vezeti őket és kijelenti magát nekik. Válaszul a zsidók megfogadták, hogy engedelmeskednek Neki, követik Őt, hűségesek lesznek Hozzá, és nem szolgálnak más isteneket. A Biblia ezt az Isten és ember részéről megmutatkozó hűséget is igazságnak, illetve igazságosságnak nevezi. **Igazságos, illetve igaz, amikor Isten és az ember az ígéretükhöz híven viszonyulnak egymáshoz**. [9]

✚ 1.2 Isten igazságossága az egyes ószövetségi emberek iránt

Már az ószövetségi hívők is bizonyosságot tettek Isten igazságosságáról, amit megbocsátása és kegyelme révén tapasztaltak. Egy zsoltárban a következőket olvassuk:

Könyörülj rajtam kegyelmeddel, Istenem, töröld el hűtlenségemet nagy irgalmaddal!
(Zsoltár 51:3)

Ezek a szavak egy súlyos bűn megbocsátásáért való könyörgés szavai. A zsoltáros tudatában volt annak, hogy bűnösként nincs joga kegyelmet követelni, és Isten ítélete igazságos:

Egyedül ellened vétkeztem, azt tettem, amit rossznak látsz. Ezért igazad van, ha szólsz, és jogos az ítéleted. (Zsoltár 51:6)

[...] Te igazságosan ítélsz, és méltányos vagy végzésedben. (Zsoltár 51:6b, Szent István Társulat fordítása)

A zsoltáros azonban bűnét megbánva egyedül Isten irgalmába vetette bizalmát. Annak is tudatában volt, hogy nem teheti jóvá bűnét. Egyedül Isten ingyen felkínált megbocsátásában reménykedhetett:

Ments meg, mert vért ontottam, ó Isten, szabadító Istenem! És igazságodat ujjongva hirdeti nyelvem. Nyisd meg ajkamat, Uram, és dicséretedet hirdeti szám. Hiszen a véresáldozatot nem kedveled, és ha égőáldozatot adnék is, nem vennéd szívesen. Isten előtt a töredelmes lélek a kedves áldozat. A töredelmes és megtört szívet nem veted meg, Istenem! (Zsoltár 51:16-19)

Isten megbocsátásában való biztos reménysége vezette a zsoltárost arra, hogy ujjongva hirdesse Isten igazságát. **Amikor Isten megkönyörül, megmutatkozik hűsége és megerősítést nyer igazsága** azaz igaz volta.

Hasonlóképpen egy másik zsoltárból is látható, hogy az író tudatában volt bűnei sokaságának. Mégis kérte Isten, hogy irgalma, kegyelme és hűsége őrizze őt, amelyeket mint Isten igazságát, illetve igazságosságát hirdette bátorításként sokak számára.

Vígan hirdetem az igazságosságot a nagy gyülekezetben; ímé, nem tartom vissza ajkamat, te tudod, óh Uram! Igazságosságot nem rejtem el szívemben, elmondom a te hűségedet és segítségedet; nem titkolom el kegyelmedet és igazságodat a nagy gyülekezetben. Te, Uram, ne tartsd vissza tőlem irgalmadat; kegyelmed és igazságod (vagy: „hűséged”, Szent István Társulat fordítása) mindig megóvnak engem. Mert bajok vettek engem körül, a melyeknek számuk sincsen; utolértek bűneim, a melyeket végig sem nézhetek; számosabbak a fejem hajszálainál, és a szívem is elhagyott engem. (Zsoltár 40:10-13, Károli Gáspár fordítás)

A 103. zsoltár Isten irgalmának dicsérete. A 6. vers Isten igazságos bánásmódjáról szól az elnyomottak iránt:

Minden elnyomottal törvényesen és igazságosan bánik az ÚR. (Zsoltár 103:6)

Isten igazságossága mutatkozik meg abban is, hogy megfeddi a vétkezőt. Szeretete, türelme és irgalma miatt azonban haragja nem tart örökké:

Irgalmas és kegyelmes az ÚR, türelme hosszú, szeretete nagy. Nem perel mindvégig, nem tart haragja örökké. Nem vétkeink szerint bánik velünk, nem bűneink szerint fizet

nekünk. Mert amilyen magasan van az ég a föld fölött, olyan nagy a szeretete az istenfélők iránt. *(Zsoltár 103:8-11)*

Az istenfélők számára Isten igazsága, illetve igazságossága és szeretete együvé tartoznak:

De az ÚR szeretete mindörökké az istenfélőkkel van, és igazsága még az unokáikkal is [...] *(Zsoltár 103:17)*

Ám az Úr kegyelme mindörökre az igazakkal van, és igazságossága fiaik fiaival. *(Zsoltár 103:17, Szent István Társulat fordítása)*

Isten igazságában láttak reményt a szabadulásra:

Te benned bíztam, Uram! Ne szégyenüljek meg soha; igazságoddal szabadíts meg engem. *(Zsoltár 31:2, Károli Gáspár fordítás)*

A zsoltáros tudta, hogy a bűnei miatt nem érdemelte meg a kapott segítséget.

[...] Bűnöm miatt megrokkant az erőm, csontjaim sorvadoznak. *(Zsoltár 31:11)*

Reménysége Isten hűségéből táplálkozott, amit kegyelme révén tapasztalt meg.

✚ 1.3 Isten igazságossága az Újszövetségben

Isten az Újszövetség tanítása szerint is hűséges, igaz és megbocsátó.

Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz ő: megbocsátja bűneinket, és megtisztít minket minden gonoszságtól. *(1 János levél 1:9)*

Isten nem tartozik számadással senkinek, amikor bőkezűen kegyelmet ad. Ez kifejeződik a szőlőmunkások példázatában is, ahol a szőlő gazdája ezt mondja:

Vedd, ami a tied, és menj el. Én pedig az utolsónak is annyit akarok adni, mint neked. Hát nem szabad-e nekem azt tennem a javaimmal, amit akarok? Vagy a te szemed azért gonosz, mert én jó vagyok? *(Máté 20:14-15)*

Emberi mértékek szerint igazságtalannak tűnhet ugyanannyi bért fizetni azoknak, akik egy órát dolgoztak, mint azoknak, akik tizenkét órát fáradtak. Istent azonban nem kötelezi az emberek mércéje. Az Ő bőkezősége, jósága és szeretete meghalad minden emberi elképzelést az igazságosságról és a megjutalmazásról.

Jézus arra tanít minket, hogy legyünk készek megbocsátani anélkül, hogy azért bármilyen kárpótlást vagy elégtételt kapnánk:

Akkor Péter odament hozzá, és ezt kérdezte tőle: „Uram, hányszor vétkezhet ellenem az én atyámfia úgy, hogy én megbocsássak neki? Még hétszer is?” Jézus így válaszolt: „Nem azt mondom neked, hogy hétszer, hanem még hetvenszer hétszer is. Ezért hasonló a mennyek országa egy királyhoz, aki számadást akart tartani szolgálóival. Amikor hozzákezdett, vittek eléje egy szolgát, aki tízezer talentummal volt adója. Mivel

nem volt miből fizetnie, megparancsolta az úr, hogy adják el őt és feleségét, gyermekeit és mindenét, amije van, és fizessen. A szolga erre leborult előtte, és így esedezett: Légy türelemmel hozzám, és mindent megfizetek neked. Az úr pedig megszánta a szolgát, elbocsátotta, és elengedte az adósságát. Amikor azonban eltávozott az a szolga, összetalálkozott egyik szolgatársával, aki száz dénárral tartozott neki. Megragadta, fojtogatni kezdte, és ezt mondta neki: Fizesd meg, amivel tartozol! Szolgatársa ekkor leborult előtte, és így kérlelte: Légy türelemmel hozzám, és mindent megfizetek neked. De az nem engedett, hanem elmenve börtönbe vettette őt, amíg meg nem fizeti tartozását. Amikor szolgatársai látták, hogy mi történt, nagyon felháborodtak. Elmentek, és jelentették uruknak mindazt, ami történt. Akkor magához hívatta őt ura, és így szólt hozzá: Gonosz szolga, elengedtem minden tartozásodat, mivel könyörögtél nekem. Nem kellett volna-e neked is megkönyörülnöd szolgatársadon, amint én is megkönyörültem rajtad? Ekkor haragra lobbant ura, és átadta őt a hóhéroknek, amíg meg nem fizeti neki az egész tartozást. Így tesz majd az én mennyei Atyám is veletek, ha szívetekből meg nem bocsátotok, mindenki az ő atyjafiának.” (Máté 18:21-35)

A szolga megfizethetetlen adóssággal tartozott^[10], mégsem vádolná meg senki a királyt azzal, hogy igazságtalanul cselekedett, amikor elengedte azt neki. **A király kegyelmét hallva felujjong a szívünk, és mi is bizonyosgot teszünk róla: „Igen, ez igazságos és jó!”**

Jézus így tanított minket imádkozni is:

[...] és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek [...] (Máté 6:12)

Ha Isten azt kéri tőlünk, hogy feltétel nélkül bocsássunk meg másoknak, Ő ne lenne képes ugyanezt megtenni? A fent idézett példázatban a király, aki számadást tart a szolgálóival, képes megbocsátani minden elégtétel nélkül, és ezt meg is teszi.

⚓ 2 Ki nyerhet megbocsátást?

Ha Isten feltétel nélkül megbocsát, miért nem teszi ezt mindenkivel? Ézsaiás arra tanít minket, hogy a bűnös ember megtérés nélkül visszaélne Isten kegyelmével:

Ha a bűnös kegyelmet kap, nem tanul igazságot. Becsületes országban is álnokul él, és nem nézi az Úr fenségét. (Ézsaiás 26:10)

Ha a gonosz ember megbocsátást nyerne, folytatná gonosz életét. A megbocsátás így csak az azzal való visszaéléshez vezetne. Isten nem bocsát meg ilyen embereknek, mert nem akarja támogatni a gonosztságot.

Azt, hogy Isten nem bocsát meg mindenkinek, a következő igékből is láthatjuk:

Ha pedig nem bocsátotok meg az embereknek, Atyátok sem bocsátja meg a ti vétkeiteket. (Máté 6:15)

[...] de aki a Szentlélek ellen szól, annak nem bocsátatik meg sem ebben a világban, sem az eljövendőben. (Máté 12:32)

Isten azoknak bocsát meg, akik megalázzák magukat, megvallják bűneiket és igazakként akarnak

élni, ami méltó válasz az Ő kegyelmére:

Mert megjelent az Isten üdvözítő kegyelme minden embernek, és arra nevel minket, hogy megtagadva a hitetlenséget és a világi kívánságokat, józanul, igazságosan (vagy: „igazként”, *Káldi-Neovulgáta*), és kegyesen éljünk a világban [...] (*Titusz levél 2:11-12*)

Jézus célja az volt, hogy közel vonjon minket Istenhez és felébressze bennünk a bűnbánatot és a szeretetet Iránta. Ezt tette az asszonnyal is az alábbi történetben:

Egy farizeus arra kérte őt, hogy egyék vele. Be is ment a farizeus házába, és asztalhoz telepedett. Egy bűnös asszony pedig, aki abban a városban élt, megtudta, hogy asztalhoz telepedett a farizeus házában, kenetet hozott egy alabástromtartóban. Megállt mögötte a lábánál sírva, és könnyeivel kezdte öntözni a lábát, és hajával törölte meg; csókolgatta a lábát, és megkente kenettel. Amikor pedig látta ezt az a farizeus, aki meghívta őt, ezt mondta magában: „Ha ő volna ama próféta, tudná, ki ez, és tudná, hogy ez az asszony, aki hozzáér: bűnös.” Ekkor megszólalt Jézus, és ezt mondta neki: „Simon, van valami mondanivalóm neked.” Ő pedig így szólt: „Mester, mondd!” Erre ezt mondta Jézus: „Egy hitelezőnek volt két adósa: az egyik ötszáz dénárral tartozott neki, a másik ötvennel. Mivel nem volt miből megadniuk, mind a kettőnek elengedte. Közülük vajon melyikük szereti őt jobban?” Simon így válaszolt: „Úgy gondolom, hogy az, akinek többet engedett el.” Ő pedig ezt mondta neki: „Helyesen ítéltél” – és az asszony felé fordulva beszélt tovább Simonhoz: „Látod, ezt az asszonyt? Bejöttem a házába: vizet lábamra nem adtál, ő pedig könnyeivel öntözte lábamat, és hajával törölte meg. Te nem csókoltál meg, ő pedig mióta bejöttem, nem szűnt meg csókolni a lábamat. Te nem kentél meg olajjal a fejemet, ő pedig kenettel kente meg a lábamat. Ezért mondom neked: neki sok bűne bocsáttatott meg, hiszen nagyon szeretett. Akinek pedig kevés bocsáttat meg, kevésbé szeret.” (*Lukács 7:36-47*)

Az asszony a bűn fogságába esett, és nem volt ereje a változáshoz. A többi zsidó megvetette őt. Úgy látszott, hogy minden reménye elveszett. Valószínűleg hallotta Jézust tanítani, és a vele való találkozása után ismét felébredt benne a vágy a tiszta életre és szeretetre. Ezt nem is késlekedett kimutatni. Nem akart vétkezni többé, és kifejezte, meg akar térni. Válaszul megbocsátást nyert. Ugyanez áll mindnyájunkra. Ha elfogadjuk hívását, amint ez az asszony tette, Isten nekünk is megbocsát.

3 Elhagyta-e Isten Jézust?

Egy manapság széles körben elterjedt megváltás-értelmezés szerint lehetetlen, hogy Isten igazságos legyen, és ugyanakkor büntetlenül hagyja a bűnt; mivel azonban – irántunk való szeretetéből fakadóan – meg akart menteni minket a büntetéstől, úgy döntött, hogy **saját Fiát bünteti helyettünk** azáltal, hogy **bűnösnek tekinti és elhagyja őt**, amikor a legnehezebb pillanatait élte át **a kereszten**.

Jézus halála ezen értelmezésének kialakulása és – némi módosításokkal való – elterjesztése erőteljesen kapcsolódik olyan teológusokhoz mint **Luther Márton** [11] és **Kálvin János** [12]. Számos mai vallási közösségben a megváltás művét egy bírósági perhez hasonlóan értelmezik, melyben a bíró köteles érvényt szerezni az állam törvényeinek. Ha azonban a bíró nem eszerint jár el és a súlyos bűntényekért járó büntetést elengedi, igazságtalanságért elmarasztható.

A fentiekben már elmagyaráztuk, hogy **Isten igazságossága más: nem követel büntetést**, amennyiben

a bűnös megbánást mutat. A következőkben néhány olyan bibliai részletet szeretnénk elmagyarázni, amelyet gyakran használnak annak alátámasztására, hogy Isten a bűneinkért járó büntetésből elhagyta Jézust, aki így megtapasztalta a kárhozatot.

✚ 3.1 Az utolsó szavak a kereszten

Jézus kereszten mondott utolsó szavai közül néhány Máté és Márk evangéliumában található:

[...] Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet? (Máté 27:46)

Jézus ezeket a szavakat a 22. zsoltárból idézte. A teljes zsoltár szövegösszefüggése segít a megértésükben.

A 2. versben a zsoltáros így kiált: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el? Távol van tőlem a segítség, pedig jajgatva kiáltok!” A további versekben megemlékezik a zsidó atyákról, akik megtapasztalták Isten csodálatos segítségét: „Bened bízta őseink, bízta, és megmentette őket” (5. vers). A zsoltáros azonban nem tapasztalja ugyanezt: „De én féreg vagyok, nem ember, gyaláznak az emberek, és megvet a nép” (7. vers). Súlyos üldözést szenved a gonosz emberektől: „Mert kutyák vettek körül engem, gonoszok bandája kerített be, átlukasztották kezemet, lábamat” (17. vers). A zsoltáros Istent kéri, hogy szabadítsa meg őt: „Ments meg engem a fegyvertől, életemet a kutyák hatalmából” (21. vers), és Isten meg is hallgatta az imádságát: „Mert nem veti meg, és nem utálja a nyomorult nyomorúságát, nem rejti el orcáját előle, segélykiáltását meghallgatja” (25. vers). A zsoltár Isten dicsőítésével zárul.

Mindezeket összefoglalva a zsoltár szövegkörnyezetéből két dolog látható: egyrészt, hogy az elhagyatottságot nem szellemi értelemben kell venni, hanem az a szenvedésnek való kiszolgáltatottságot jelenti; másrészt pedig, hogy **a „...miért hagytál el?” nem egy válasz nélküli kétségbeesett kiáltás**, hanem olyan imádság szavai, amit Isten meghallgatott. Ebben a helyzetben, amikor – emberi szemszögből nézve – úgy tűnik, mintha magára maradt volna, Jézus Isten szabadításába vetett teljes bizalommal imádkozta a fenti zsoltár szavait. Imádsága mutatja, hogy az igazak meg nem érdemelt szenvedése visszatérő téma a Bibliában, és az Ószövetség üzenetével összhangban, mint a legigazabb ember, Jézus maga is szenvedett. Mivel ereje fogytán volt, nem volt képes elimádkozni a teljes zsoltárt, de akik hallgatták őt, ismerték szavai összefüggését. Tudták, hogy imádságával igaz és Isten szabadítására méltó volta mellett tett bizonyosságot. Ez még nyilvánvalóbban megmutatkozik, ha a Máté evangélium beszámolóját összehasonlítjuk azzal, ahogyan Lukács adta vissza Jézus utolsó szavait, ami Jézus Isten iránti feltétlen bizalmáról tanúskodik:

[...] Atyám, a te kezébe teszem le az én lelkemet! [...] (Lukács 23:46)

Jézus halálát látva a keresztnél álló százados ekképpen tett bizonyosságot róla:

Amikor a százados, aki vele szemben állt, látta, hogy így lehelte ki lelkét, ezt mondta: „Bizony, ez az ember Isten Fia volt!” (Márk 15:39)

Egy Istentől elhagyott emberben a százados nem ismerhette volna fel Isten Fiát. Ha Isten elhagyta volna őt, Jézus nem is tudott volna a kilétéről tanúskodni. A Lukács evangélium párhuzamos beszámolójában a százados azt állítja, hogy Jézus igaz ember volt (Lukács 23:47). Ez is bizonyítja, hogy **Jézus nem Istentől elhagyott bűnös-ként halt meg.**

Röviddel a halála előtt maga Jézus is kifejezte, hogy az Atya nem fogja elhagyni őt:

De eljön az az óra, sőt már el is jött, amikor elszéledtek, mindenki a maga otthonába, és engem egyedül hagytok: de én mégsem vagyok egyedül, mert az Atya velem van. (János 16:32)

3.2 Bűneinket hordozta

Jézus betöltötte az Ézsaiás könyvében található alábbi próféciaát:

Valóban, betegségeinket ő hordozta, és fájdalmainkat magára vette; és mi azt gondoltuk, hogy ostoroztatott, hogy istenverte és megalázott. Pedig ő a mi vétkeink miatt [13] szúratott keresztül, bűneink miatt zúzatott össze; békességünk fenytéke volt rajta, és sebei által lett gyógyulásunk.
(Ézsaiás 53:4-5, Kecskeméthy István fordítás)

Ez az igehely Ézsaiás négy prófeciájához tartozik (Ézsaiás 42:1-9, 49:1-13, 50:4-11, 52:13-53:12), amelyekben a Messiást „az Úr szolgájának” nevezi (42:1, 49:7, 50:10, 52:13). Ezekben az úgynevezett *Isten Szolgája dalokban* Isten lépésről lépésre kinyilatkoztatja a Szolga tulajdonságait és küldetését. Az utolsó dalban – amelyből a fenti idézet is származik – olvasunk első ízben a Bibliában arról, hogy a Messiás a bűneinket és a fájdalmainkat hordozza. [14] A világ bűneinek hordozása azonban nem azt fejezi ki, hogy szellemileg elszakadt volna Istentől. A Szolga előző dalában mondott szavai mutatják, hogy Isten a szenvedésben is közel van hozzá:

De az én Uram, az Úr, megsegít engem, ezért nem maradok gyalázatban. Olyanná tettem arcomat, mint a kovakő, mert tudom, hogy nem vallok szégyent. Közel van, aki igazságot ad nekem, ki mer perbe szállni velem?! Álljunk elő együtt! Ki az én vádlóm? Lépjen ide! (Ézsaiás 50:7-8)

A Szolga szenvedését kívülről szemlélők azt gondolták, hogy „Isten csapása sújtotta és kínozza” (Ézsaiás 53:4). Azonban maga a prófécia mutatja, hogy ez az értelmezés helytelen. Isten nem az, aki haragjában csapással sújtja Szolgáját, hanem az, aki megengedi, hogy az emberek gonoszul bánjanak vele, amikor egy jó cél érdekében elküldi őt a romlott világba. A következő vers ezt ilyen módon fejezi ki:

Mindnyájan, mint juhok eltévelyedtünk, kiki az ő útára tértünk; de az Úr mindnyájunk vétkéket ő reá veté. (Ézsaiás 53:6, Károli Gáspár fordítás)

Az idézet második fele szó szerint így hangzana:

[...] az Úr találkoztatta őt mindnyájunk vétkével. [15]

A magyar fordítások között hasonló megfogalmazást javasol a Teljes kétnyelvű (héber—magyar) Biblia [16]:

[...] az Örökkévaló pedig őt illette mindnyájunk bűnével.

Vétkeink nem lettek rólunk varázslatos módon áthelyezve a Szolgára. Az emberek bűnének ennél közvetlenebb hatása van rá nézve. A Szolga eljött a világunkba, hogy megbékéltessen minket Istennel. Ezzel egyidejűleg azonban szembekerült az emberek gonoszságával és ki lett annak szolgáltatója.

Azzal, hogy az Úr tette ezt (azaz az Úr „találkoztatta őt a vétkeinkkel” – Ézsaiás 53:6), a próféta azt akarta kifejezni, hogy az Úr teljesen elfogadta és megengedte, hogy az emberek bűnei hatással legyenek Szolgájára. Semmi sem történhet Isten tudta és engedélye nélkül. Pál apostol hasonló módon fejezte ki, hogy Isten megengedi a törvénytíró eljövételét: „Ezért szolgálhatja ki őket Isten a tévelygés hatalmának, hogy higgyenek a hazugságnak [...]” (2 Thesszalónika levél 2:11) A 21. századi nyugati gondolkodás számára idegenszerűen hat Isten cselekvésének ilyen módon való kifejezése.

Az azonban tény, hogy a héber nyelv néha aktív, cselekvő formát alkalmaz annak kifejezésére, hogy Isten megenged valamit, ugyanakkor mégsem szűnik meg a helyzet ura lenni.

Máté az evangéliumában Jézus gyógyításainak összefüggésében idézi az Ézsaiás 53:4-et:

Amikor este lett, sok megszállottat vittek hozzá, ő pedig szóval űzte ki a tisztátalan lelkeket, és minden beteget meggyógyított, hogy beteljesedjenek az Ézsaiás próféta által mondottak: „Erőtlenségünket ő vette el, és betegségeinket ő hordozta.” (Máté 8:16-17)

Jézus gyógyításai és csodái annak jelei voltak, hogy Isten országa elközelített, és kifejezték a bukott ember szellemi megújulását. Isten nem közömbös szenvedéseink iránt. Azáltal, hogy emberré lett és szolgált nekünk, lehajolt hozzánk. Ezt fejezi ki az, hogy „Erőtlenségünket ő vette el, és betegségeinket ő hordozta.” **Jézus nem betegedett meg, nem is vált bűnössé**, hanem elhagyta dicsőségét és közel jött hozzánk, hogy megszabadítson minket a szenvedéstől és a haláltól.

Jézusnak az emberiséggel vállalt szolidaritása azonban egy lépéssel még ennél is továbbment: habár soha nem vétkezett, elfogadta, hogy a legnagyobb gonosztevéként bánjanak vele. Ártatlansága ellenére bűnözőként és törvénszegőként végezték ki. Ezt írta le Ézsaiás a következő szavakkal: „[...] békességünk fenyítéke volt rajta [...]” (Ézsaiás 53:5, Kecskeméthy István fordítás). Az emberek Jézust olyan büntetésben részesítették, hogy úgy tűnt, Isten haragja sújtotta őt. Ezt a büntetést azonban nem Isten mérte rá, éppen ellenkezőleg: Isten az emberek által elkövetett gonoszt jóra fordította. Jézus szenvedése békességünkre szolgált. [17] Pál apostol hasonló gondolatot fogalmazott meg a galatáknak címzett levelében:

Krisztus megváltott minket a törvény átkától, úgy, hogy átokká lett értünk – mert meg van írva: „Átkozott, aki fán függ” (Galata levél 3:13)

Pál az Ószövetségben található 5 Mózes 21:22-23-ra hivatkozott, amely a kivégzett veszélyes bűnözőkre vonatkozó törvényről szól. Az 5 Mózes 21:23-ban azt olvashatjuk, hogy „átkozott Isten előtt a ki fán függ” (Károli Gáspár fordítás). Pál az idézetéből kihagyta azt, hogy „Isten előtt”, mert az Atya nem átkozta meg Jézust a kereszten, hanem közel maradt hozzá a szenvedésében is. Jézus nem vált bűnössé, de bűnösnek kijáró módon szenvedett. Az 5 Mózes könyvéből idézett részlet – annak ószövetségi összefüggésében – feltételezi, hogy a kivégzett embert igazságosan ítélték el, ami nem volt igaz Jézus esetében.

Néhány zsidó tévtanító megpróbálta rávenni a galáciabeli keresztényeket arra, hogy tartsák meg a törvényt, annak ellenére, hogy a Krisztusban való hit által Isten már befogadta őket a törvény tartásától függetlenül. Pál figyelmezteti a testvéreket, hogy ha elkezdik tartani a törvényt, akkor kiesnek a kegyelemből (Galata levél 5:3-4). Ebben az összefüggésben Pál a törvényről úgy ír, mint szabálygyűjteményről, ami „nem hitből van” (Galata levél 3:12). Ebben a szűk értelmében tekintve, a törvény mindenkit kárhoztat, aki „nem marad meg abban, amiről meg van írva a törvény könyvében, hogy azt kell cselekedni” (Galata levél 3:10) – azt is, aki a „fán függ”, Krisztust is beleértve.

Az előbbieket összefoglalva, Krisztus az által szabadított meg minket a törvény átkától, hogy elfogadta a

keresztet, ami egy átok alatt levő bűnözőnek kijáró halálnem volt. Jézus emberektől megvetétként és – az idézett részlet szerint – „megátkozottként” mutatta meg számunkra, hogy mit jelent hit által élni. Így tett szabaddá minket a törvénytől. A galáciabeliek számára, akiket megkísértett, hogy a törvénybe vessék bizalmukat, megszegyenítő lehetett olvasni ezeket a sorokat. Az emberek igazságtalanságát hordozva Jézus nem veszítette el saját igaz voltát.

Igaz szolgám sokakat tesz igazzá ismeretével, és ő hordozza bűneiket. *(Ézsaiás 53:11)*

Élete során Jézus sohasem veszítette el Isten pártfogását és jelenlétét. Isten segítségével nélkül – amennyiben Isten magára hagyta volna őt a harcban, legnehezebb óráiban – inkább hősnek tekinthetnénk, mintsem a hitben rendületlenül kitartó embernek. Ez azonban sosem állt Jézus szándékában. Az ő tanúságtétele éppen az, hogy Istennel, és **egyedül csak Istennel** állhatunk meg minden kísértésben és megpróbáltatásban. Hogyan is harcolhatott volna Isten erejével, hogy elfogadja és alávesse magát egy olyan, rendkívüli mértékben megpróbáló helyzetnek, amelyben tudta, hogy Isten el fogja hagyni őt?

Jézus ezt mondta:

És aki elküldött engem, velem van: nem hagyott egyedül, mert mindig azt teszem, ami neki kedves. *(János 8:29)*

Nem az lenne-e a legnagyobb igazságtalanság, ha Isten elhagyna egy teljességgel ártatlan hívőt?

Mert az Úr szereti a jogosságot, és nem hagyja el híveit. *(Zsoltár 37:28)*

Isten igazságossága a legnagyobb igazságtalanság véghezvitelében nyilvánulna meg? Az Ószövetségben Isten kinyilatkoztatta, mennyire gyűlöletes előtte az emberáldozat (Jeremiás 7:31). Az a megváltáskép, amely szerint Jézus szenvedése és halála Isten igazságosságát elégítette ki, sőt Isten még magára is hagyta Jézust, az emberáldozat eme pogány gyakorlatához és eszmevilágához áll közel.

✚ 3.3 Miért szenvedett Jézus?

Ha Isten mindvégig Krisztussal volt a szenvedéseiben, miért engedte meg egyáltalán, hogy szenvedjen? Miért volt ez Isten akarata? Krisztus halálát a Biblia annak következményeként mutatja be, hogy az emberek gonoszak voltak, és elutasították hívását (pl. János 1:10–11; Máté 21:33–41). Az Istentől elbukott világban szenvedés nélkül nem lehet kegyesen élni (2 Timóteus levél 3:12).

Istennek elég hatalma lett volna ahhoz, hogy Jézust megőrizze minden gonosz embertől, de tudta, hogy nem ez lett volna a legjobb számunkra. Gonosz szándékból (Jézus meggyilkolása) önmagában semmi jó (megváltás) nem származhat. Krisztus válasza azonban – ahogyan szenvedését és halálát hordozta – megnyitja előttünk az Istenhez visszavezető utat.

Jézus nagyon nehéz küzdelmeken ment keresztül a szenvedéseiben. Nem tért ki előlük, hanem alázattal és imádságban fordult Istenhez, aki megerősítette őt, hogy elhordozza azokat.

Ő testi élete idején könnyörgésekkel és esedezésekkel, hangos kiáltással és könnyek között járult az elé, akinek hatalma van arra, hogy kiszabadítsa őt a halálból. És meghallgattatott istenfélelméért. Jóllehet ő a Fiú, szenvedéseiből megtanulta az engedelmességet, és miután tökéletességre jutott, örök üdvösség szerzőjévé lett mindazok számára, akik engedelmeskednek neki. *(Zsidó levél 5:7-9)*

Feltámadása és megdicsőülése által Jézus most is segít nekünk, hogy ugyanezzel a lelkülettel álljunk meg a harcainkban – beismerjük erőtlenségünket és az ő segítségével kitartsunk.

Mivel maga is kísértést szenvedett, segíteni tud azokon, akik kísértésbe esnek. *(Zsidó levél 2:18)*

Keresztényekként néha szenvednünk is kell, de Jézussal ez nem elhordozhatatlan teher. Az, hogy ő olyan sokat szenvedett és leküzdött minden nehézséget, vigasztalást nyújt számunkra és megerősíti a benne való bizalmunkat – a bizalmat abban, hogy mindig velünk van, a legnehezebb pillanatainkban is. Jézus ekképpen hív magához minket is:

Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek. Vegyétek magatokra az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd vagyok, és alázatos szívű, és megnyugvást találtok lelketeknek. Mert az én igám boldogító, és az én terhem könnyű. *(Máté 11:28-30)*

Az Újszövetségben sok olyan vers található, amelyek azt fejezik ki, hogy a keresztények meghalnak Krisztussal (Máté 16:24; János 12:24-26; Róma levél 6:3-4; Galata levél 5:24; Filippi levél 3:10; Kolossé levél 2:12; stb.):

Krisztussal együtt keresztre vagyok feszítve: többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem; azt az életet pedig, amit most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem, és önmagát adta értem. *(Galata levél 2:20)*

Jézus halála nem volt hiábavaló. A bűneinknek és a világi céljainknak való meghaláson keresztül a megfeszített és feltámadt Krisztus elvezet minket az örömteli új életre, amelyet senki nem vehet el tőlünk.

Sok ütést mértek rájuk, majd börtönbe vetették őket, és megparancsolták a börtönőrnek, hogy gondosan őrizze őket. Az pedig, mivel ilyen parancsot kapott, a belső börtönbe vetette őket, és a lábukat kalodába zárta. Éjfél tájban Pál és Szilász imádkozott, és énekekkel magasztalta az Istent. A foglyok pedig hallgatták őket. *(Apostolok cselekedetei 16:23-25)*

Mert a Krisztus szeretete szorongat minket, mivel azt tartjuk, hogy ha egy meghalt mindenkiért, akkor mindenki meghalt; és azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, többé ne önmaguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt és feltámadt. *(2 Korinthus levél 5:14-15)*

Jézus haláláról bővebben olvashatsz a [Jézus halála mint áldozat](#) című írásunkban.

⚓ 4 Igaznak tekint, vagy igazzá tesz minket Isten?

Az előző, *Elhagyta-e Isten Jézust?* című fejezet elején röviden ismertettük néhány olyan teológus megváltásképét, akik jelentős hatást gyakoroltak a történelemre. Tapasztalataink szerint az ő gondolkodásmódjuk manapság is számos embert befolyásol, formálja istenképüket, illetve a megtérésről alkotott fogalmukat. Ha Jézus Isten büntető igazságosságából fakadóan szenvedett, halt meg és szakadt el Istentől, akkor szolgálata inkább annak elérésére irányult volna, hogy Isten máshogyan tekintsen ránk, illetve máshogyan viszonyuljon hozzánk, mintsem arra, hogy valódi változást vigyen véghez az életünkben. [18] Másként megfogalmazva: Jézus munkájának gyümölcse nem az lenne, hogy Isten *igazzá tesz*, hanem hogy *igaznak tekint* minket, mintha más szemüvegen keresztül nézne ránk.

A Biblia azonban életünk valódi és látható megváltozásáról tanúskodik, amit Jézus a megváltása által munkált ki. Keresztényekként nem maradhatunk meg súlyos bűnökben:

Vagy nem tudjátok, hogy igazságtalanok nem örökölhettek Isten országát? Ne tévelyegjétek: sem paráznák, sem bálványimádók, sem házasságtörők, sem bujálkodók, sem fajtalanok, sem tolvajok, sem nyerészkedők, sem részegesek, sem rágalmazók, sem harácsolók nem fogják örökölni Isten országát. Pedig ilyenek voltak közületek némelyek: de megmosattatok, megszentelődtetek, és meg is igazultatok az Úr Jézus Krisztus nevében és a mi Istenünk Lelke által. *(1 Korinthus levél 6:9-11)*

Jézus nem azért jött, hogy *bűneinkben*, hanem hogy *bűneinkből* mentsen meg minket (Máté 1:21). Nem csupán cselekedeteinket akarja megtisztítani, hanem gondolatainkat és szándékainkat is, hogy szeretetteljes és odaadó életet élhessünk.

Akik pedig hittek a beszédének, megkeresztelkedtek, és azon a napon mintegy háromezer lélek csatlakozott hozzájuk. Ezek pedig kitartóan részt vettek az apostoli tanításban, a közösségben, a kenyér megtörésében és az imádkozásban. Félelem támadt minden lélekben, és az apostolok által sok csoda és jel történt. Mindazok pedig, akik hittek, együtt voltak, és mindenük közös volt. Vagyonukat és javaikat eladták, szétesztották mindenkinek: ahogyan éppen szükség volt rá. Napról napra állhatatosan, egy szívvel, egy lélekkel voltak a templomban, és amikor házanként megtörték a kenyeret, örömmel és tiszta szívvel részesültek az ételben; dicsérték az Istent, és kedvelte őket az egész nép. Az Úr pedig napról napra növelte a gyülekezetet az üdvözülőkkel. *(Apostolok cselekedetei 2:41-47)*

[...] Isten szeretet, és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és Isten is őbenne. Abban lett teljessé a szeretet közöttünk, hogy bizalommal tekinthetünk az ítélet napja felé, mert ahogyan ő van, úgy vagyunk mi is ebben a világban. *(1 János levél 4:16-17)*

Anélkül, hogy szeretnénk egymást és életünk mélyrehatóan megváltozna, nem lehet valódi bizonyosságunk az örök élet felől. Ez a bizonyosság nem a cselekedeteinkből fakad, hanem a Krisztussal való kapcsolatunkból. [19] Nem lehet azonban kapcsolatunk vele, illetve nem tarthatjuk azt fenn anélkül, hogy az igazságnak megfelelően éljünk.

Mármost, gyermekeim, maradjatok meg őbenne, hogy amikor megjelenik, bizalmunk legyen iránta, és meg ne szégyenítsen minket eljövetelekor. Ha tudjátok, hogy ő igaz,

ismerjétek fel, hogy aki az igazságot cselekszi, az is mind tőle született. *(1 János levél 2:28-29)*

Jézus ezt tanította:

Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: aki énbennem marad, és én őbenne, az terem sok gyümölcsöt, mert nélkülem semmit sem tudtok cselekedni. Ha valaki nem marad énbennem, kivetik, mint a lementszett vesszőt, és megszárad, összegyűjtik valamennyit, tűzre vetik és elégetik. Ha megmaradtok énbennem, és beszédeim megmaradnak tibennetek, akkor bármit akartok, kérjétek, és megadatik nektek. *(János 15:5-7)*

Jézus az „őbenne való maradásként” beszélt a vele való kapcsolatáról. Krisztusban megmaradni azt jelenti, hogy üdvözülünk. Aki nem marad meg benne, azt kivetik és elégetik. János apostol hasonlóan írt:

Ha azt mondjuk, hogy közösségünk van vele, és a sötétségben járunk, akkor hazudunk, és nem cselekedszük az igazságot. Ha pedig a világosságban járunk, ahogyan ő maga a világosságban van, akkor közösségünk van egymással, és Jézusnak, az ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől. *(1 János levél 1:6-7)*

Csak akkor lehet őszinte kapcsolatunk Jézussal és akkor tapasztalhatjuk megszentelő munkáját, ha a világosságban járunk. A világosságban járás nem azt jelenti, hogy tökéletesek vagyunk, hanem azt, hogy életünk minden területén a tökéletességre törekszünk, bevalljuk a bűneinket egymásnak és lemondunk azokról. **Ez a megváltás életünkre gyakorolt elkerülhetetlen hatása. Az üdvösség Krisztusban felkínált, ingyen adott ajándék. Ha elfogadjuk, nem folytathatjuk a korábbi gonosz életvitelünket, mert ez lehetetlenné tenné a vele való közösségünket - az őbenne való megmaradást.**

[...] Őt tette nekünk Isten bölcsességgé, igazsággá, megszentelődéssé és megváltássá [...] *(1 Korinthus levél 1:30)*

Jézus feltámadt a halálból és folytatja közbenjárását. Mindenki, aki általa járul Istenhez, megkapja mindazt, ami életének megváltozásához, a kitartáshoz és a célba érkezéshez szükséges.

⚓ 5 Összegzés

A Biblia számos alkalommal és módon fejezi ki azt, hogy Jézus meghalt azért, hogy megváltson minket. Az a széles körben elterjedt nézet azonban, ami szerint **Istennek egy ártatlan embert kellett büntetnie helyettünk** azért, hogy megbocsáthasson és ugyanakkor megalkuvás nélkül megőrizze igazságosságát, **nincs összhangban a Szentírással** és komoly problémákat vet fel:

- A Biblia tanúságtétele szerint Isten szerető Isten, aki ingyen megbocsát bárkinek, aki őszintén megtér a bűneiből.
- A Biblia tanításával ellentétes, hogy Jézus szellemileg elszakadt volna az Atyától, azaz megtapasztalta volna a kárhozatot. A Biblia Jézus szenvedését az emberiség bűneinek következményeként írja le.
- Utoljára, de nem utolsó sorban, a megváltást Jézus nem önmaga és Isten között „rendezte el”; az sokkal szorosabban kapcsolódik életünkhöz.

A bibliai üzenet középpontjában az Isten és ember közötti kapcsolat helyreállítása áll, mivel az megszakadt az ember bűne miatt. Azáltal, hogy Jézusban közeledik hozzánk, Isten képessé tesz minket arra, hogy mi is

közeledjünk Hozzá.

Mindez pedig Istentől van, aki megbékéltetett minket önmagával Krisztus által, és nekünk adta a békéltetés szolgálatát. Isten ugyanis Krisztusban megbékéltette a világot önmagával, úgyhogy nem tulajdonította nekik vétkeiket, és reánk bízta a békéltetés igéjét. (2 Korinthus levél 5:18-19)

Az emberré válás révén Jézus magára vette természetünket; hasonlóvá vált hozzánk gyengeségeinkben, kísértéseinkben és szenvedéseinkben. A gyengeségünkkel való azonosulása azt is magába foglalta, hogy elfogadta az elutasításból fakadó szenvedést és a keresztre feszítést azoknak kezéből, akiket megsegíteni jött.

Mert az volt méltó Istenhez, akiért van a mindenség, és aki által van a mindenség, hogy őt, aki számtalan fiát vezet dicsőségre, üdvösségük fejedelmét szenvedések által tegye tökéletessé. (Zsidó levél 2:10)

Jézus most arra hív minket, hogy vele járjunk azon az úton, amelyet ő maga is választott: fogadjuk el mulandó emberi természetünk gyengeségét, de ugyanakkor legyünk erősek a hit, a szeretet és az alázat által. Jézus, aki feltámadt a halálból és megdicsőült, az Atya jobbán van, egyesít minket Istennel, részesít a megbocsátásban és mindabban, amire szükségünk van az örök élet elnyeréséhez.

Jóllehet sok írivaló lenne még a megváltás kérdéskörében, ez azonban túlmutatna ennek az írásnak a keretein. Örölnénk, ha megismerhetnénk gondolataidat és kérdéseidet erről, és szívesen élünk annak lehetőségével, hogy egy személyes találkozó alkalmával mélyebben beszélgethessünk veled a fentiekről.

Kapcsolódó írások

- [A megváltás története, I. rész](#)
- [A megváltás története, II. rész](#)
- [A megváltás története, III. rész](#)
- [Jézus halála mint áldozat](#)

Ha vannak gondolataid vagy kérdéseid az írásunkkal kapcsolatban, örülünk, ha megírod nekünk e-mailben!

Elérhetőséged*:

Üzenet*:

E-mail elküldése

Végjegyzet

1. A Koehler-Baumgarten-féle héber lexikon (Ludwig Koehler, Walter Baumgarten: The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament. [III. kötet]. New York, Brill Publishers, 1996. 1003. p.) négy jelentést hoz a héber *caddiq* (קָדִיץ – a *cödáqáh* melléknévi alakja) szóra Isten (יְהוָה – *Jahve*) vonatkozásában: 1. igazságos (ítélet,

- illetve büntetés összefüggésében) – Zsoltár 7:12, 129:4; Jób 34:17, 2. igazságos (megállapítja, illetve lefekteti az igazságot) – Zofóniás 3:5; Zsoltár 119:137, 3. igaz (vádakkal szemben) – 2 Mózes 9:27; Jeremiás 12:1; Jeremiás siralmi 1:18; Dániel 9:14; Nehémiás 9:33; 2 Krónikák 12:6, 4. lojális (a szó segítőkész és hűséges értelmében) – 5 Mózes 32:4; Ézsaiás 45:21; Zsoltár 11:7, 116:5 (rokonértelmű a kegyelmessel: נַחַן – *khannun*); Zsoltár 145:17 (rokonértelmű a jóságossal: נֶחֱמִי – *khásziid*); Ezsdrás 9:15; Nehémiás 9:8
2. Zsoltár 24:5, 33:5. További példa a Dániel 9:16 a *Theodotion* fordításban. (Theodotion egy zsidó hittudós volt, aki Kr. u. 150 környékén lefordította a héber Ószövetséget görögre.)
  3. 1 Mózes 24:27, 32:11; 2 Mózes 15:13, 34:7; Ézsaiás 63:7.
  4. Néhány teológus (pl. Alister E. McGrath: *Iustitia Dei: a History of the Christian Doctrine of Justification*. Cambridge, Cambridge University Press, 2002. 1–16. p.; Leonhard Goppelt: *Theologie des Neuen Testaments*. [2. kötet, Vielfalt und Einheit des apostolischen Christuszeugnisses]. Göttingen, Vandenhoeck und Ruprecht, 1980. 465–471. p.; Martin Buber: *Zur Verdeutschung des letzten Bandes der Schrift*. [4. kötet]. Stuttgart, Deutsche Bibelgesellschaft, 1992. függelék címe: *Die Schrift*. 1, 5–6. szakasz) véleménye szerint, amelyeket érdekesnek tartunk, a héber kultúrában az igazságosságot és más kulcsfontosságú bibliai fogalmakat, mint a kegyelem, illetve az áldozat, javarészt az Istennel való kapcsolat (azaz szövetség) összefüggésében értelmezték. Ebből kifolyólag a zsidó szerzők számára az olyan szavak, mint az igazságosság, hűség, irgalom és kegyelem szorosan összetartozó jelentéssel bírtak és Isten emberekkel való kapcsolatának különféle szempontjait fejezték ki. A görög és római kultúra azonban – melynek nyelveire a Bibliát lefordították – nem az Istennel való kapcsolat eszméjében gyökerezett. A görögök számára a társadalom volt az igazságosság és igazságtalanság mércéje és döntőbírája. A rómaiak esetében ugyanezt a szerepet a jog töltötte be. Ez a tény igen megnehezítette a héber *cōdāqáh* (צִדְקָה – igazságosság) pontos megfelelőjének megtalálását a görög és a latin nyelvben. A kereszténység első két évszázadában az egyház a görög nyelvet használta, és az Ószövetség zsidó szerzők által készített görög fordításai forogtak közkezen. A második századtól kezdődően a Római Birodalom nyugati részében az egyház egyre növekvő mértékben a latin nyelvet kezdte használni és megjelentek a Biblia latin fordításai. Az „igazságosság” és „igazzá tenni valakit” kifejezéseket latinban az erősen jogi színezetű *justitia* (igazság) és *justificare* (megigazít) szavakkal adták vissza. Számos nyugati egyházatyá gondolkodását a jogi megközelítés határozta meg, ami egyben a római oktatás alapját is képezte. Az évszázadok folyamán nyugaton a bírósági eljárás hasonlata vált a megváltás magyarázatának legfőbb motívumává. (A hasonlat szerint a bűn a bünténnyel, a bűnös az elítélendő bűnözővel, a kegyelem a bűnöző felmentésével, az igazságosság pedig a bűnöző megbüntetésével áll párhuzamban.) Ebben az összefüggésben Jézus kereszthalála nyugaton végső soron olyan tartalmat nyert, amit a Római Birodalom keleti részének egyháza nem társított hozzá. A görög (azaz keleti) egyházatyák mentesek voltak ettől a befolyástól, és megőrizték a megváltás nem-jogi színezetű nézetét. Eszerint a megváltást az Istennel való találkozásként magyarázták, aki magára öltötte emberi természetünket, hogy Hozzá hasonlóvá válhassunk. Ebben a megközelítésben a megtestesülés és a feltámadás jut kulcsfontosságú szerephez. Erre példa Ireneusz és alexandriai Athanasziosz, akik szerint a Krisztusban való üdvösség a megtestesülés által valósul meg. A kereszthalált ők is fontosnak tartották a megváltás szempontjából, de csak úgy mint a megtestesülés elkerülhetetlen lépését: a Fiú hozzánk hasonlóvá válását ebben az Istennel ellenséges világban. (Ireneusz: *Az eretnokségek ellen*. [III. könyv]. 18. fejezet; Alexandriai Athanasziosz: *Isten Igéjének megtestesüléséről*).
  5. A magyar nyelv a héber *cōdāqáh* és a görög *dikaiozüné* jelentésárnyalatait többnyire az „igazságosság”, „igazság” és „igaz volt” kifejezésekkel adja vissza. Több más európai nyelv ettől eltérően egy szót alkalmazhat (pl. angol – *righteousness*, német – *Gerechtigkeit*). Ezek miatt azt, hogy mikor melyik kifejezést használjuk, a szövegösszefüggés alapján döntöttük el. A feladat nehézségét mutatja az is, hogy a magyar bibliafordítások ugyanazonokon a helyeken sokszor különböző kifejezéseket hoznak a héber és a görög szó megfelelőjeként. Főként az „igazság”, illetve „igazságosság” szavakkal fordítanak. Esetenként a szöveg értelmezésétől függően teljesen más kifejezéseket is használnak. Ez a magyarázata annak, hogy nem mindig ugyanabból a bibliafordításból idézünk, és előfordulnak olyan helyzetek is, amikor a bibliai idézetben és a hozzá fűzött magyarázatban szereplő szó nem egyezik.
  6. 2 Korinthus levél 1:3

7. Szent István Társulat fordítása, Káldi-Neovulgáta, Kecskeméthy István fordítás
8. Isten hűsége azonban nem jelenti azt, hogy Isten mindig megbocsát. Számos példa van arra is az Ószövetségben, amikor nem nézte el az emberek bűnét. Az istenfélő Jósiás királyról például a következőket olvassuk: „Nem volt hozzá hasonló király őelőtte, aki úgy megtért volna az Úrhoz teljes szívével, teljes lelkével és teljes erejével, egészen a Mózes törvénye szerint; és utána sem támadt hozzá hasonló. Az Úr izzó nagy haragja azonban nem múlt el, mert haragra gerjedt Júda ellen azért a sok bosszantásért, amivel Manassé bosszantotta.” (2 Királyok 23:25–26) A király igaz volta nem szüntette meg Isten haragját, mert jóllehet ő istenfélő volt, az emberek szíve nem változott meg. Ugyanerről az időről ezt olvassuk Jeremiás próféta könyvében: „Mindezek ellenére nem tért vissza hozzám hűtlen húga, Júda, egész szívével, hanem csak képmutató módon – így szól az Úr.” (Jeremiás 3:10)
9. A Holman Bible Dictionary szerint: „Az igazságosságot az «igaz volt» jelentésében értjük, ami szerint valaki egy lefektetett normát követ, illetve ahhoz igazodik. A bibliai szóhasználatban az *igazságosság a szövetségekben és a személyek közötti kapcsolatokban gyökerezik*. A bibliai szerzők számára az igazságosság az Isten és ember, illetve az emberek közötti szövetség feltételeinek teljesítését jelenti; emberek közötti kapcsolatuk minden területén.” (Holman Bible Dictionary. Broadman and Holman Publishers, 1991. Interneten: StudyLight.org – Holman Bible Dictionary: Righteousness [2020. 06. 17.]) Hasonló gondolatokat ír a Biblia világa: „[...] az összetartásnak a jogi kerete a szövetség volt és az alapvető követelménye minden emberrel szemben az egyezséget tartó *hűség*, a szolidaritás, az emberség. Ezt megvalósítani jelentette az *igazságot*. Tehát az óizraeli igazság vagy igazságosság nem elvont jogi eszme, hanem a *szolidaritás társas és társadalmi valóra váltásának a folyamata*.” (Rapcsányi László: A Biblia világa. Budapest, Minerva, 1973. 130. p.)
10. 1 táalentum körülbelül 10,000 dénárnak felel meg. 1 dénár értéke egy napszám.
11. Martin Luther: Lectures on Galatians (1535), 1–4. fejezet. In: Luther’s Works. Szerk.: Jaroslav Pelikan, Walter A. Hansen. St. Luis and Philadelphia, Concordia and Fortress, 1958–1986. 26:28.
12. Kálvin így írt az *Institutioban*: „[...] állandó és engesztelhetetlen ellentét van az igazság és az álnokság között [...]” (II. 16. 3); „[...] Elengedhetetlen volt ugyanis, hogy (*Krisztus* – szerk. megj.) ugyanakkor Isten büntetésének a szigorát is elszenvedje, hogy így csillapítsa haragját és így tegyen eleget igazságos ítéletének. [...]” (II. 16. 10 vö. II. 12. 3, Kálvin János: Tanítás a keresztyény vallásra. Budapest, A Magyarország Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, 1986. 109. 111. vö. 99. p.)
13. A Kecskeméthy István fordítás az itt található héber מן (*min*) előljárószo szó szerinti fordítását adja vissza. A *min* az eredetet (-tól, -től, vmi által) vagy az okot (vmi miatt) jelenti.
14. Lásd a 11. és a 12. verseket: „[...] pedig ő sokak bűnét hordozá [...]” (Ézsaiás 53:12, Károli Gáspár fordítás)
15. Abban az értelemben, hogy kitette őt a vétkeinknek. Az itt álló héber פגא (*paga*) szó jelentése ugyanis „szembe kerül”, „találkozik”, „érint”. (Lásd például a New American Standard Bible vonatkozó lábjegyzetét: „Lit *encounter Him*”). Amikor a zsidók lefordították az Ószövetséget görög nyelvre (*Szeptuagintaként* ismert), ezt a verset így adták vissza: „[...] az Úr átadta (*vagy: kiszolgáltatta*) őt vétkeinknek.” (Lásd Pákozdy László Márton: Az Ebed Jahweh Deuterojesaja theológiájában. Budapest, Ráday Kollégium, 1989. 139. p.)
16. Teljes kétnyelvű (héber—magyar) Biblia 2 kötetben. [II. kötet]. Budapest, Makkabi Kiadói Kft., 1997. 130. p. (Jesája 53:6)
17. „De az Úrnak tetszett összetörni őt [...]” (Ézsaiás 53:10, Kecskeméthy István fordítás) A német fordítások között jól ismert Elberfeldi Biblia (Elberfelder Bibel. Wuppertal, R. Brockhaus Verlag, 1985.), valamint az Einheitsübersetzung (Klosterneuburg, Verlag Österreichisches Katholisches Bibelwerk, 1982.) szerint ez a mondat a héberből így is fordítható: „Az Úr tetszését találta az Ő összetörtjében (azaz az Ő Szolgájában, aki összetört) [...]” Az utóbbi fordítás rávilágít a szellemi valóságra: a Szolga kész volt arra, hogy összetörjék őt, és Isten tetszését találta a Szolgának ebben a szeretetteljes és odaadó lelkületében. A következő versek is megerősítik ezt: „Az én Uram, az Úr, megnyitotta fületem. Én pedig nem voltam engedetlen, nem hátráltam meg. Hagytam, hogy verjék a hátamat, és tépjék a szakállamat. Arcomat nem takartam el a gyalázkodás és köpködés elől.” (Ézsaiás 50:5–6)
18. Ezt az álláspontot képviselte Luther, és az ő nyomdokain haladva néhány protestáns irányzat: „A kereszténység nem a külső viselkedésben áll, az ember sem a külső állapotát változtatja meg, hanem a belsőt, vagyis más szíve van, más lelke, akarata és értelme, amely ugyanazokat a tetteket viszi véghez, amelyeket egy másik ember ilyen lélek és akarat nélkül tesz. [...] a kereszténységet nem veszik észre az emberek, amint azt Krisztus is mondja a Lukács 17:20sk. szerint: «Az Isten országa nem szemmel láthatólag jó el. Sem azt nem mondják: Ímé itt, vagy: Ímé amott van; mert ímé az Isten országa ti bennetek van.» [...]”

(németből fordítva, saját kiemelés, Weihnachtspostille 1522: Luther Deutsch, Erg.Bd. Lutherlexikon, S. 57f, vgl. WA 101,137,18–138,5); „*Egy keresztényt nem lehet igazán a külső élete alapján megítélni. Mert az éppolyan tisztátalan és roskadt, mint a nem-keresztények élete.* Ezért kell naponta így imádkoznunk: «Bocsásd meg vétünköt.» [...]” (németből fordítva, saját kiemelés, Hauspostille 1544, Von der Frucht der Auferstehung Christi: Luther Deutsch, Erg.Bd. Lutherlexikon, S.58, vgl. WA 52,251, 18–24)

19. Lásd a [Hit és cselekedetek](#) című írásunkat.

***

© 2022 keresztények.hu - Minden jog fenntartva.

E dokumentum változatlan és teljes formában történő sokszorosítása magánhasználatra megengedett.

Minden más jellegű felhasználás, illetve a kiadás bármely formája csak írásos beleegyezésünkkel lehetséges.

Ha másként nem jelöljük, a weboldalunkon található írásainkban közölt bibliai részeket az 1975. évi Újfordítású Biblia javított kiadásából (Budapest, Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, 1990), valamint a Revidált új fordításból (RÚF 2014. Budapest, Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, 2014) idézzük.